

Ministre ere vore Repræsentanter, saa er det hele constitutionnelle Væsen et Anarchi og fører ikke fremad, men tilbage til Oprør og Brud. Hvad det politiske Ansvar angaaer, saa veed jeg ikke, om hos den ærede Minister de tvende Ord „moralisk“ og „politisk“ ere eensbetydende; han omtalte ikke det politiske Ansvar med et Ord, og han forklarede mig ikke, hvorledes han kunde møde dette Ansvar; hvorledes han med det politiske Ansvar vilde kunne blive staaende som Monarchiets Minister og gaae afveien som Kongerigets Minister. Hvis han nu maafløe kom til at foranledige hele Statsmaskinens Standsning derved, at han ikke kunde komme til Enighed med Rigsdagen — hvorledes han da vilde bære det politiske Ansvar, det veed jeg ikke; at han vil møde her med Bevidstheden om fuldt moralisk Ansvar, derfor er hans Moralitet mig Borgen — hvorvidt det vil blive Tilfældet med hans Eftermænd, kan man ikke vide. Naar jeg ikke troede, at Forholdene i dette Dieblif stille sig saaledes, at de ikke ere saa faare betænkkelige, og naar jeg ikke maatte ansee det, der nu er skeet, som i høi Grad fordærveligt, ikke alene for Kongerigets særlige Tilstand og Udvikling, men ogsaa for Monarchiets hele Tilværelse og Udvikling, saa vilde jeg ikke vove paa at gjøre dette Skribt, som jeg gjør; men fordi der efter min Overtyning er en vis Nødsighed tilstede — jeg kan ikke sige, hvad der kan komme af pludselige politiske Udbrud i Europa — en Nødsigheds Tilstand, som lader vore Forhold foreløbig udvikle sig selv, som de bedst kunne, uden at Noget træder imellem og siger: Saaledes skal det være — jeg siger, hvis dette ikke var saa, vilde jeg i alt Fald, hvad mig angaaer, ansee os for nødsagede til at finde os i det, som jeg antager for at være i høieste Grad fordærveligt, idetmindste nu.

Der kunde være forskellige andre Gjenstande, som jeg kunde give mig af med idag og maafløe burde gaae ind paa, men jeg troer at vilde gjøre Uret deri og svække Betydningen af det Hovedspørgsmaal, jeg har behandlet. — Kun skal jeg udtale, at det har været mig hjært, at den ærede Rigsdagsmand for Mariager (M. Hage) denne gang har paataget sig at være Barbar; jeg har hidtil været vant dertil. Jeg nævner kun dette for at gjøre opmærksom paa, at den ærede

Rigsdagsmand har isoleret sig mere end han behøvede; — da jeg udtalte, at vor Finantslov var udviklet mere som en bureaukratisk Finantslov end som en Lov, der var et Frihedens Speilbillede, udtalte jeg accurat i det Væsentlige samme Mening, som han har udtrykt i mere Detail. Vi gaae meget for meget ud paa at styre, anordne, lede og udvikle, og holde os for lidt til at regjere.

C. B. Nimestad: Det er kun ganske faa Bemærkninger, jeg skal tillade mig at gjøre, men der er dog et Par, jeg ikke kan tilbageholde. Der blev af den ærede Rigsdagsmand for Ribe Amts 2den Valgkreds (Ansjær) indvendt mod min Betragtning, at jeg havde medtaget det Beløb, som af Staten blev brugt til at lønne Præsterne med, og at jeg saaledes havde medtaget en tidligere Tids opsparede Capitaler. Ja, det har jeg tilladt mig at gjøre; jeg troede nemlig, at en tidligere Tids opsparede Capital tilhørte Nutiden; thi hører den ikke Nutiden til, hører den jo Ingen til, saa er den en res derelicta. Det er Nutidens Capital; at den er opsparet i Fortiden, kommer Ingen ved. Naar en Mand arver 100,000 Rd., er det, fordi hans Fader har opsparet denne Capital, ligegodt hans Penge, som han har Lov til at bruge som sine, og saaledes er det ogsaa, naar Nutiden bruger disse opsparede Capitaler til dermed at lønne sine Præster; den er da i sin gode Ret, den bruger kun sine Penge. — Jeg kunde have lyst til at gaae ind paa en Undersøgelse af den Fremstilling af vor finantsielle Status, som den ærede Rigsdagsmand (Ansjær) gav, idet han paaviste, hvilke Arbejder vi havde seet os istand til at udføre; han indsaae imidlertid ikke, at de fleste af disse Arbejder ere normale Arbejder, som Staten maa gjøre, hvis den vil vedblive at gaae frem, og ikke tilbage, og at den ved at unblade dem sætter Borgerne ud af Stand til at betale Skatter; men jeg skal ikke gaae videre i den Henseende. Der er en Bemærkning af den ærede Rigsdagsmand for Mariager (M. Hage), der bragte mig til at tænke paa Noget, jeg havde glemt at omtale i mit første Foredrag. Jeg skal imidlertid nu indskrænke mig til at sige, at det var et sandt Ord, naar den ærede Rigs-